

Кріль Софія Ігорівна
*здобувач вищої освіти I року навчання
 другого (магістерського) рівня,
 Тернопільський національний педагогічний університет
 імені Володимира Гнатюка*

Науковий керівник:
Грицак Наталія Русланівна,
*доктор педагогічних наук,
 кандидат філологічних наук, професор,
 завідувач кафедри української та зарубіжної літератур і
 методик їх навчання,
 Тернопільський національний педагогічний університет
 імені Володимира Гнатюка*

РОЛЬ ПРАДАВНИХ УКРАЇНСЬКИХ МІФІВ У ФОРМУВАННІ СВІТОГЛЯДУ ШКОЛЯРІВ (НА ПРИКЛАДІ ТВОРЧОСТІ ДАРИ КОРНІЙ)

Міфологія – тип народної творчості, який в естетичній формі виражає сучасні уявлення про світ, природні та суспільні явища. Головною темою міфології є протистояння добра і зла, порядку і хаосу. Міфи сприяли створенню фольклору й наповнювали романи образами, символами й темами. Вивчення міфологічних творів є важливою частиною навчальної програми української літератури. Міфічні історії із захоплюючими сюжетами та чарівними істотами не лише розширюють кругозір учнів, але й сприяють розвитку їхньої уяви. Міфи наповнені важливими моральними уроками, які допомагають учням сформувати уявлення про добро і зло, справедливість і відповідальність.

Незважаючи на фантастичний характер, вони містять глибокий зміст, який можна пов'язати з реальними подіями та проблемами повсяденного життя. Та насамперед, вони тісно пов'язані з віруваннями, звичаями та традиціями українського народу. Вивчаючи їх, учні пізнають свою культуру, відчують зв'язок з минулим, виховують почуття гордості за свій народ.

У міфології природа і людина пов'язані один з одним як спосіб розуміння реальності світу. Світ сприймається через людей і навпаки, тому міф не можна вважати примітивною формою науки чи філософії, а тим більше чистою вигадкою. Українська письменниця Дара Корній зображує цей взаємозв'язок у своїй творчості. Вивчаючи твори Дари Корній, школярі відкриють для себе

багато дивовижних істот, які відображають уяву наших предків: мудрих лісових богів, чарівних мавок, могутніх водянників та багатьох інших міфологічних створінь. Важливо, що автор не лише описує міфічних істот, а й розкриває їх роль у житті людини. Крім того, автор також ставить ряд цікавих запитань для учнів, заохочуючи їх аналізувати та інтерпретувати прочитане, сприяючи розвитку критичного мислення, уяви та творчості.

У 6 класі учні продовжують захоплюючу подорож у світ міфів. Автори підручника «Література українська та зарубіжна» 6 клас (Яценко Т.О., Пахаренко В.І., Тригуб І.А., Слижук О. А.) пропонують рубрики: «Мовна скарбничка», «Поміркуй!», «У колі мистецтва», «Читай і досліджуй» та «Літературознавчий клуб», які перетворюють навчання на захопливе дослідження української міфології. Школярі дізнаються про створення світу, боротьбу добра і зла, а також розгадують таємниці українських орнаментів за допомогою QR-кодів. Це не просто читання підручника, а справжня подорож у глибини української культури.

Під час ознайомлення із праукраїнськими міфами сучасної письменниці Дари Корній, автори звертають увагу на чарівну істоту – Польовика, сина землі, володаря-охоронця полів. Як зазначають автори підручника, це: «маленький чепурненький дідок, у якого шкіра чорна, наче земля» [1]. Завдання з рубрики «Поміркуй!» спонукають учнів глибше зануритися в образ Польовика, поміркувати про його сили та можливі наслідки його гніву. Рубрика «Літературознавчий клуб» запрошує учнів не лише ознайомитися з життям сучасної української письменниці, але й стати справжніми дослідниками української міфології. За допомогою QR-кодів, учні можуть зануритися у світ чарівних істот, створений Дарою Корній, переглянувши яскраві буктрейлери та захопливі відеопрезентації. Завершує цей розділ, рубрика «Підсумуй!», учні матимуть змогу узагальнити, повторити набуті знання про поняття «міф», про сучасну письменницю Дару Корній, про обряди у які вірили наші предки.

Отже, із підручника «Література українська та зарубіжна» 6 клас (Яценко Т.О., Пахаренко В.І., Тригуб І.А., Слижук О. А.) учні ознайомлюються із прадавньою українською міфологією, давньогрецькою міфологією та давньоукраїнські міфи української письменниці Дари Корній. За допомогою

різноманітних рубрик учні мають змогу систематизувати набуті знання та прочитати цікаві відомості про міфи.

Розгляньмо наступний підручник «Українська література 6 клас» (О. Калинич, С. Дячок), у якому учні ознайомлюються з українськими міфами Дари Корній. Перш ніж ознайомитися із міфами, автори підручника подають коротку біографію письменниці: «Творчість Дари Корній доступна і цікава як дітям, так і дорослим. Вона вплітає у свої твори дохристиянську міфологію» [2, с.23]. За допомогою QR- коду, школярі можуть дізнатися більше про творчість Дари Корній, а також про звичаї українського народу, про календарні обряди та звичаї наших предків. Рубрика «Світлячок» дає змогу ознайомитися із інформацією про обряди та звичаї українського народу, а також закріпити знання про праукраїнські міфи. Вивчення давньої української міфології у шкільних підручниках є важливим етапом у формуванні національної самосвідомості учнів. Через міфи розкриваються погляди предків на світ, природу, богів та міфічних істот. Глибше ознайомлення з прадавньою українською літературою допомагає розвивати критичне мислення, аналітичні здібності та вміння працювати з текстом. Знайомство з творами інших народів світу не лише розширює світогляд учнів, а й виховує повагу до різноманітності культур та формує толерантність. Підручники відкривають перед нами дивовижний світ міфів, які намагалися пояснити таємниці природи. Вивчаючи міфологію, ми ніби здійснюємо подорож у часі, дізнаючись про світогляд наших предків. Це допомагає нам краще зрозуміти, як люди мислили колись і як формувалася наша культура. У посібнику передбачено різні етапи роботи з художніми текстами. Їх розпізнавання та розуміння відбувається на етапі першого читання і поглиблюється в процесі аналітико-синтетичної роботи. Оскільки художня література є основною складовою підручників з української літератури, школярі спочатку читатимуть художні твори, а потім матимуть можливість ознайомитися з біографічними відомостями про автора та матеріалом про його творчість.

Отже, вивчення кожної теми починається з художнього твору, представленого в повній або скороченій формі. Водночас QR- коди містять посилання на онлайн-джерела, включаючи повні тексти, щоб стимулювати потребу учнів користуватися традиційними бібліотечними фондами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Яценко Т.О., Пахаренко В.І., Тригуб І.А., Слижук О. А. Література (українська та зарубіжна) підручник інтегрованого курсу для 6 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Київ: Видавничий дім «Освіта», 2023. 243 с.
2. Калинич О., Дячок С. Українська література: підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль: Астон, 2023. 304 с.

Маланій Анастасія,
здобувач вищої освіти II року навчання
першого (бакалаврського) рівня,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник:
Лабашук Оксана Василівна,
доктор філологічних наук, професор,
кафедра української та зарубіжної літератури і
методик їх навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

ШЛЯХ ДО САМОПІЗНАННЯ ГЕРОЯ У РОМАНІ І. ПАВЛЮКА

«Я БАЧУ, ВАС ЦІКАВИТЬ ПІТЬМА»

Роман Іларіона Павлюка «Я бачу, вас цікавить пільма» – один із найпопулярніших серед споживачів українського ринку, особливо молоді. Книга увійшла до короткого списку премії «Книга року ВВС – 2020» та очолила топ продажів «Видавництва Старого Лева» у 2023 році. За даними журналу «Forbes Ukraine», у видавництва купили понад 100 000 примірників психологічного трилера, що стало рекордом серед продажів дорослої літератури. Хоч роман і відносять до категорії літератури для дорослих, він викликав неабияку цікавість серед підлітків та юнацтва. У період підліткового та юнацького етапу життя в людини активно формується усвідомлення свого «Я». У цьому віці важливе місце посідають процеси самопізнання, самовизначення, пошуки цінностей та сенсів. Е. Огар зазначає: «Особливу потребу сучасний підліток відчуває у творах так званої екзистенційної літератури, де йшлося про багатозначність сутності